

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 12ης Μαΐου 1995

σχετικά με τις προθεσμίες πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές (*)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(95/198/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

Εκτιμώντας:

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε στις 21 Απριλίου 1993 ψήφισμα σχετικά με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής προς το Συμβούλιο «Προς μια ευρωπαϊκή αγορά της υπεργολαβίας» και «Η συμμετοχή των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις στην Κοινότητα»⁽¹⁾, καλώντας την Επιτροπή να υποβάλει ειδικές προτάσεις για το ζήτημα των καθυστερήσεων στις πληρωμές·

ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διετύπωσε στις 30 Ιουνίου 1993⁽²⁾ γνώμη επί του «Εγγράφου εργασίας της Επιτροπής σχετικά με τις προθεσμίες πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές»⁽³⁾·

ότι η Επιτροπή εξήγγειλε στο Λευκό Βιβλίο της για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση⁽⁴⁾ την ανάληψη πρωτοβουλίας για τις προθεσμίες πληρωμής·

ότι η Επιτροπή εξέδωσε στις 25 Μαΐου 1994 ανακοίνωση σχετικά με την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος υπέρ των ΜΜΕ και της διατεχνίας⁽⁵⁾·

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του για το ολοκληρωμένο πρόγραμμα, επέμεινε στην ανάγκη υποβολής

προτάσεων από την Επιτροπή για την ρύθμιση του προβλήματος των καθυστερήσεων πληρωμής⁽⁶⁾·

ότι οι επιχειρήσεις, και κυρίως οι μικρομεσαίες, επωμίζονται μεγάλα οικονομικά και διοικητικά βάρη εξαιτίας της μεγάλης διάρκειας των προθεσμιών πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές· ότι καθυστερήσεις των πληρωμών εγκυμονούν κίνδυνο για την οικονομική ισορροπία και την ίδια την επιδίωξη των επιχειρήσεων·

ότι η χειροτέρευση αυτή δεν οφείλεται μόνο σε συγκυριακούς παράγοντες, αλλά αντανακλά επίσης μια διαρθρωτική αλλαγή στις διεπιχειρησιακές σχέσεις· ότι η εντατικοποίηση των συναλλαγών και ο ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά μπορεί να προκαλέσει τη γενικότερη επιμήκυνση των προθεσμιών πληρωμής στην Κοινότητα·

ότι οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τους κανόνες και τις πρακτικές πληρωμής παρακωλύουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς·

ότι, χωρίς να τίθεται υπό αμφισβήτηση η ελευθερία των συμβάσεων όσον αφορά τον καθορισμό των προθεσμιών πληρωμής, πρέπει να προωθηθεί η μεγαλύτερη διαφάνεια των προθεσμιών που εφαρμόζονται μεταξύ των μερών μιας σύμβασης, καθώς και να ενθαρρυνθεί η τήρηση των προθεσμιών που συμφωνούνται·

ότι η καλύτερη ενημέρωση και κατάρτιση των επιχειρήσεων, και κυρίως των μικρομεσαίων, όσον αφορά τις προθεσμίες πληρωμής θα συνέβαλε στη βελτίωση των πρακτικών που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις στον τομέα αυτό·

(*) Η αιτιολογική έκθεση της παρούσας σύστασης δημοσιεύθηκε ως ανακοίνωση στην ΕΕ αριθ. C 144 της 10. 6. 1995, σ. 3.

(1) ΕΕ αριθ. C 150 της 31. 5. 1993, σ. 71.

(2) ΕΕ αριθ. C 249 της 13. 9. 1993, σ. 21.

(3) SEC (92) 2214 τελικό της 18. 11. 1992.

(4) Λευκό Βιβλίο για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση, σ. 14.

(5) COM (94) 207 τελικό της 3. 6. 1994.

(6) Ψήφισμα A4-0022/94, PV 28II, 24. 10. 1994.

ότι ο μηχανισμός επιβολής κυρώσεων για τις καθυστερήσεις πληρωμής πρέπει, αφενός μεν, να τις αποτρέπει, αφετέρου δε, να αποζημιώνει πλήρως τους πιστωτές που υφίστανται τις συνέπειές τους για τα διάφορα έξοδα στα οποία προβαίνουν.

ότι ένας μηχανισμός επιβολής κυρώσεων μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά μόνον όταν συνοδεύεται από ταχείες, αποτελεσματικές και ελάχιστα δαπανηρές διαδικασίες για τον πιστωτή.

ότι επιβάλλεται η λήψη συμπληρωματικών μέτρων για τη βελτίωση της τήρησης των προθεσμιών πληρωμής στις διασυνοριακές συναλλαγές.

ότι οι δημόσιες αρχές και οι δημόσιες επιχειρήσεις προβαίνουν σε σημαντικό όγκο πληρωμών προς τις επιχειρήσεις· ότι η αυστηρή πειθαρχία όσον αφορά τις πληρωμές εκ μέρους των εν λόγω αρχών και επιχειρήσεων θα είχε θετική επίδραση σε όλη την οικονομία· ότι το πραγματικό άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων προς τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες, απαιτεί τη βελτίωση ορισμένων τρεχουσών πρακτικών,

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

Άρθρο 1

Στόχοι

Τα κράτη μέλη καλούνται να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα — νομικού και πρακτικού χαρακτήρα — προκειμένου να τηρούνται συμβατικές προθεσμίες πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές και να εξασφαλίζονται συντομότερες προθεσμίες και καλύτεροι όροι πληρωμής στις δημόσιες συμβάσεις.

Ειδικότερα, καλούνται να λάβουν τα πλέον ενδεδειγμένα μέτρα, κατά τρόπον ώστε να συμπληρώσουν το νομικό και διοικητικό τους σύστημα, με στόχο:

- την ενίσχυση της διαφάνειας στις συμβατικές σχέσεις, τη βελτίωση της κατάρτισης και της πληροφόρησης των επιχειρήσεων και την άμβλυνση των φορολογικών συνεπειών των καθυστερήσεων πληρωμών,
- την εξασφάλιση επαρκούς αποζημίωσης σε περίπτωση καθυστερήσεων πληρωμής,
- τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών προσφυγής,
- την εξάλειψη των ειδικών δυσχερειών που παρακαλούν τις διασυνοριακές συναλλαγές,
- τη βελτίωση των όρων πληρωμής στις δημόσιες συμβάσεις.

Άρθρο 2

Διαφάνεια, πληροφόρηση και κατάρτιση, ΦΠΑ

1. Πρέπει να ενθαρρυνθεί η μεγαλύτερη διαφάνεια των προθεσμιών πληρωμής που εφαρμόζονται στις εμπορικές συναλλαγές. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται:

- α) να ευνοούν, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, τον ακριβή καθορισμό στις εμπορικές συμβάσεις της προθεσμίας καθώς και της ημερομηνίας της πληρωμής, π.χ. με

σχετική αναφορά στο τιμολόγιο. Ελλείψει γραπτής σύμβασης ή σαφούς ένδειξης σχετικής με την προθεσμία στο τιμολόγιο, πρέπει να προβλέπεται επικουρικά ένας απλός και σαφής κανόνας που καθορίζει την προθεσμία καθώς και την ημερομηνία εκτέλεσης της πληρωμής που θα ισχύουν εκ του νόμου για τη σύμβαση.

- β) να ενθαρρύνουν επίσης την αναφορά στα εμπορικά έγγραφα της έκπτωσης ή της επικαταλλαγής (agio) που θα ισχύει στην περίπτωση προεξόφλησης ή καθυστερημένης πληρωμής αντίστοιχα.

- γ) να ευνοούν την αναφορά, στις εμπορικές συμβάσεις, μιας περιόδου, μετά την παραλαβή των εμπορευμάτων ή την παροχή της υπηρεσίας, για την κοινοποίηση, από τον αποδέκτη, των ενδεχομένων αντιρρήσεών του σχετικά με την ποιότητα ή την ποσότητα που παρέλαβε. Πρέπει να προβλεφθεί στη νομοθεσία επικουρικός κανόνας που να εφαρμόζεται όταν δεν υπάρχει σχετική συμβατική διάταξη.

- δ) να προβλέπουν, στις προκηρύξεις δημόσιων μειοδοτικών διαγωνισμών ή τις συγγραφές υποχρεώσεων, ακριβείς διατάξεις για τις προθεσμίες και τις ημερομηνίες πληρωμής που εφαρμόζουν οι αναθέτουσες αρχές.

2. Τα κράτη μέλη καλούνται να ενθαρρύνουν τις πρωτοβουλίες, δημόσιες ή ιδιωτικές, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προέρχονται από τις επαγγελματικές οργανώσεις, που αποσκοπούν στη βελτίωση της ενημέρωσης και της κατάρτισης των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, σε θέματα διαχείρισης των προθεσμιών πληρωμής. Οι δράσεις αυτές μπορούν να αφορούν ειδικότερα τους ακόλουθους τομείς:

- α) παροχή συμβουλών και νομικής βοήθειας για τη σύνταξη των εμπορικών εγγράφων και συμβάσεων.
- β) ενημέρωση και κατάρτιση ως προς τους πλέον κατάλληλους κανόνες και πρακτικές όσον αφορά τις πληρωμές για ορισμένες επιχειρήσεις, επαγγελματικούς κλάδους, περιοχές ή χώρες, καθώς επίσης και σχετικά με τις εσωτερικές ή εξωτερικές διαδικασίες είσπραξης των απαιτήσεων.
- γ) εξέλιξη πρακτικών μέσων οικονομικής διαχείρισης, που συνδέονται κυρίως με την πληροφορική και προώθηση της ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων (EDI) στο πλαίσιο των ΜΜΕ.
- δ) προσφυγή στις τεχνικές αναχρηματοδότησης των χρεών (κινητοποίησης των απαιτήσεων), όπως είναι για παράδειγμα η αγορά εισπρακτέων απαιτήσεων (factoring).

3. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των ΜΜΕ, και ιδίως τις συνέπειες που είναι δυνατόν να έχουν οι καθυστερήσεις πληρωμής για την ταμειακή κατάσταση των επιχειρήσεων αυτών, τα κράτη μέλη καλούνται να θεσπίσουν διάταξη που να προβλέπει ότι για τις επιχειρήσεις αυτές θα ισχύουν οι πλέον ευνοϊκές προθεσμίες στα πλαίσια της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου (έκτη οδηγία του Συμβουλίου στον τομέα του ΦΠΑ) (1). Πρέπει να προβλέπεται σχετικά η δυνατότητα:

(1) ΕΕ αριθ. L 145 της 13. 7. 1977, σ. 1.

- α) αναστολής, τουλάχιστον για τις μικρές επιχειρήσεις, της καταβολής του ΦΠΑ μέχρις ότου εισπράξουν το τίμημα που τους οφείλεται·
- β) υποβολής από τις μικρές επιχειρήσεις, των δηλώσεών τους σχετικά με το ΦΠΑ σε μεγαλύτερες προθεσμίες.

Άρθρο 3

Αποζημίωση σε περίπτωση καθυστέρησης της πληρωμής

Πρέπει να εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι όροι που θα καθιστούν δυνατή την πλήρη αποζημίωση του πιστωτή για τη ζημία που υπέστη εξαιτίας της καθυστέρησης πληρωμής από τον οφειλέτη του. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη καλούνται:

- α) να αναγνωρίζουν στους πιστωτές δικαίωμα λήψης τόκων υπερημερίας, από τη στιγμή που υπάρχει υπέρβαση της συμβατικής ή της νόμιμης προθεσμίας·
- β) να καθορίζουν το επιτόκιο υπερημερίας, το οποίο θα εφαρμόζεται επικουρικά όταν δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στη σύμβαση, σε επίπεδο ικανό να αποτρέψει τους δύστροπους πληρωτές·
- γ) να αναγνωρίζουν, εκτός από το δικαίωμα σε τόκους υπερημερίας, δικαίωμα και σε άλλες μορφές αποζημίωσης για τη ζημία που υφίσταται ο πιστωτής εξαιτίας της καθυστέρησης πληρωμής. Οι αποζημιώσεις αυτές καλύπτουν κυρίως τις νομικές και διοικητικές δαπάνες είσπραξης.

Άρθρο 4

Διαδικασίες ενδίκων μέσων

Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι πιστωτές που υφίστανται τις συνέπειες των καθυστερήσεων πληρωμών έχουν στη διάθεσή τους ταχεία, αποτελεσματικά και ολιγοδάπανα ένδικα μέσα, προκειμένου να επιτύχουν την πληρωμή και την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται:

- α) να ενθαρρύνουν την εφαρμογή εξώδικων διαδικασιών για την επίλυση των διαφορών, οι οποίες επιτρέπουν την ταχεία, αποτελεσματική και ολιγοδάπανη άρση των διαφορών σε θέματα πληρωμών·
- β) να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των απλοποιημένων δικαστικών διαδικασιών για το διακανονισμό των διαφορών που αφορούν μικροποσά. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να προβλέπουν απλοποιημένους και μη δαπανηρούς τρόπους άσκησης της σχετικής αγωγής. Τα όρια για την εφαρμογή αυτών των διαδικασιών πρέπει να καθοριστούν σε επίπεδο το οποίο να καλύπτει σημαντικό αριθμό εμπορικών συναλλαγών. Πρέπει να εξασφαλιστούν αποτελεσματικοί όροι για την εκτέλεση των αποφάσεων που εκδίδονται στο πλαίσιο των απλοποιημένων αυτών διαδικασιών·
- γ) να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των συνοπτικών διαδικασιών είσπραξης. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να επιτρέπουν, με την τήρηση ελάχιστων διατυπώσεων και σύντομες προθεσμίες, την έκδοση εκτελεστού τίτλου στην περίπτωση που δεν υπάρξει αμφισβήτηση της απαί-

τησης. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να προχωρούν γρήγορα, με ελάχιστες διατυπώσεις και μηδαμινές οικονομικές επιβαρύνσεις για τον πιστωτή και να εφαρμόζονται ανεξαρτήτως ύψους της διαφοράς.

Άρθρο 5

Διασυνοριακές συναλλαγές

Πρέπει να εξαλειφθούν οι ειδικές δυσχέρειες που παρακαλύδουν τις διασυνοριακές συναλλαγές σε θέματα πληρωμών. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται:

- α) να ενθαρρύνουν την καλύτερη πληροφόρηση και κατάρτιση των επιχειρήσεων σε θέματα διαχείρισης των προθεσμιών πληρωμής στις διασυνοριακές συναλλαγές·
- β) να διευκολύνουν τους όρους είσπραξης των μη αμφισβητούμενων διασυνοριακών απαιτήσεων. Ειδικότερα, πρέπει να καταστεί ευχερέστερη η λήψη εκτελεστού τίτλου για τέτοιες απαιτήσεις·
- γ) όσον αφορά τις διαδικασίες επίλυσης των διαφορών και την εκτέλεση των αποφάσεων, να λαμβάνουν, όλα τα μέτρα που απαιτούνται για τη διευκόλυνση και την επιτάχυνσή τους, σε περιπτώσεις διασυνοριακών πληρωμών.

Άρθρο 6

Δημόσιες συμβάσεις

Πρέπει να εξασφαλιστεί η πειθαρχία, σε θέματα πληρωμών, των αναθετουσών αρχών και των δημόσιων επιχειρήσεων, όπως αυτές ορίζονται στην οδηγία 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁽¹⁾. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται:

- α) να λάβουν μέτρα ευαισθητοποίησης όλων των ενδιαφερόμενων αρχών σχετικά με τις συνέπειες των καθυστερήσεων πληρωμής για την οικονομική ευρωστία των παραγόντων της οικονομίας·
- β) να τηρούν προθεσμία 60 ημερών για τις πληρωμές στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων, χωρίς να θίγουν τις βραχύτερες προθεσμίες που ενδεχομένως ισχύουν.

Τα κράτη μέλη καλούνται να εξετάζουν κατά πόσον μπορούν να μειώσουν τις προθεσμίες πληρωμής των επιχειρήσεων από τις δημόσιες αρχές και να απλοποιήσουν τους ισχύοντες σχετικούς κανόνες·

- γ) να καθιερώσουν ακριβείς διοικητικές διαδικασίες που συνοδεύονται από συγκεκριμένες προθεσμίες με σκοπό την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ταχύτητας των δημόσιων πληρωμών. Συγκεκριμένα, πρέπει να καθορίζονται προθεσμίες για την ολοκλήρωση των διοικητικών διατυπώσεων που προηγούνται της πληρωμής, όπως είναι οι διαδικασίες παραλαβής στο πλαίσιο των συμβάσεων δημοσίων έργων·
- δ) να διεξάγουν τακτικούς ελέγχους των προθεσμιών πληρωμής των δημοσίων αρχών σε όλα τα επίπεδα και να δημοσιεύουν επίσημα τα αποτελέσματά τους·

(¹) ΕΕ αριθ. L 199 της 9. 8. 1993, σ. 84.

- ε) να προβλέπουν την καταβολή, συγχρόνως με την εξόφληση της κύριας οφειλής, των τόκων υπερημερίας που οφείλονται σε περίπτωση υπέρβασης των συμβατικών προθεσμιών — αν αυτή μπορεί να καταλογιστεί στις αναθέτουσες αρχές ή τις δημόσιες επιχειρήσεις. Θα πρέπει να προβλέπονται έλεγχοι κατάλληλοι για την εξασφάλιση της τήρησης της αρχής αυτής από τις δημόσιες αρχές.
- στ) να θεσπίσουν διατάξεις για την εξασφάλιση, στο πλαίσιο της δημόσιων συμβάσεων, της πληρωμής των υπεργολάβων εντός εύλογης προθεσμίας.

Άρθρο 7

Έκθεση

Για να μπορέσει η Επιτροπή να προβεί σε αξιολόγηση της προόδου που θα επιτελεσθεί, τα κράτη μέλη καλούνται να της υποβάλουν, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1997, έκθεση

σχετικά με τα μέτρα που θα λάβουν όσον αφορά τα διάφορα ζητήματα που θίγει η παρούσα σύσταση.

Άρθρο 8

Αποδέκτες

Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 12 Μαΐου 1995.

Για την Επιτροπή

Χρήστος ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μέλος της Επιτροπής